

Vaderlandsch Fonds

ter aanmoediging van 's-lands zeedienst

Bestuursverslag 2020

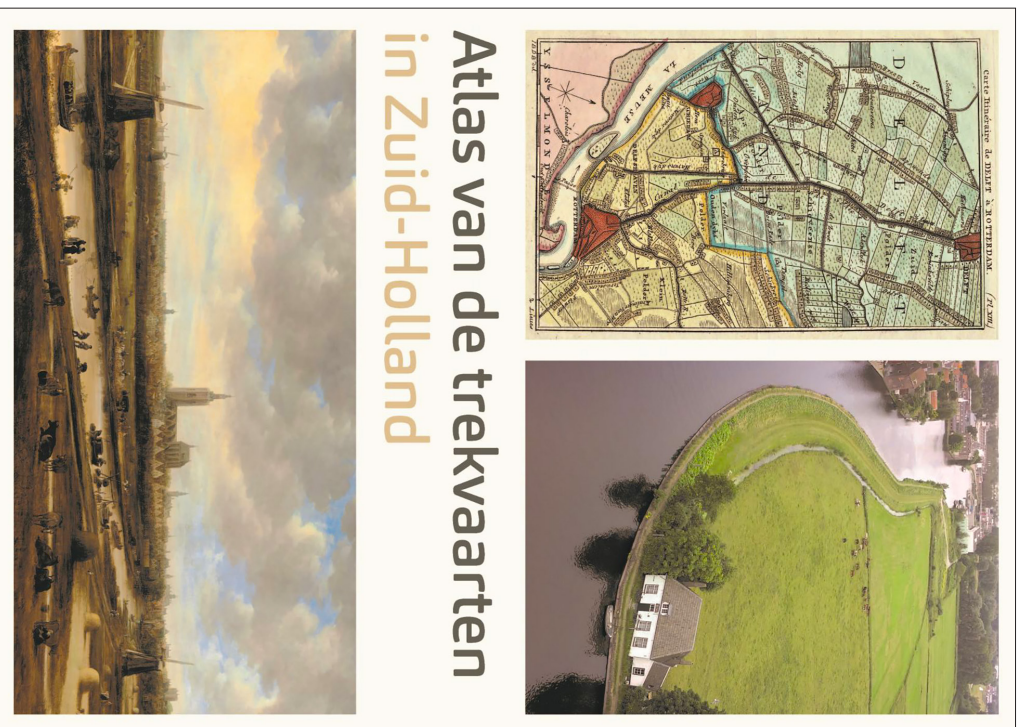
Amsterdam, juni 2021

Voorwoord	03
Commissarissen en Honorair-Commissarissen	05
Het Fonds	05
Samenwerkende Maritieme Fondsen	06
VOK	06
Vermogen	07
Uitgavenbeleid 2020	08
Overige	09
Penningmeesteroverleg	10
Locatie Schippersgracht	10
Corona gesubsidieerde aanvragen	11
Onderwijs en Wetenschap	11
Maritieme Historie	13
Scouting	14
Kunstcollectie	14
Balans per 31 december 2020 - activa	16
Balans per 31 december 2020 - passiva	17
Staat van baten en lasten 2020	18
Toegekende subsidies in 2020	19

Voorwoord

Het jaar 2020 zal voor iedereen de geschiedenis in gaan als het coronajaar. Op beperkte schaal heeft deze crisis ook betekenis gehad voor het Vaderlandsch Fonds. De bestuursleden hebben elkaar vooral digitaal ontmoet en hiermee heeft de normale bedrijfsvoering van het fonds met de ondersteuning van het secretariaat doorgang kunnen vinden. Als bijzondere maatregel heeft het Vaderlandsch Fonds extra gelden vrijgemaakt ter ondersteuning van organisaties die als gevolg van de coronacrisis projecten hebben geïnitieerd als aanvulling en of vervanging op hun normale bedrijfsvoering. Dit initiatief is door het Vaderlandsch Fonds geïnitieerd en is samen met de Samenwerkende Maritieme Fondsen uitgevoerd. Er is ruim €350.000 uitgekeerd aan deze zogenoemde 'corona' gerelateerde projecten.

*Cover van de Atlas van de Trekvaarten,
tot stand gekomen dankzij subsidie van de
Maritieme Fondsen*

Commissarissen en Honorair-Commissarissen

Het bestuur van het fonds is in 2020 ongewijzigd. Helaas heeft het bestuur kennisgenomen van het overlijden van twee honorair commissarissen. De heer Korteweg en de heer Burgersdijk zijn in 2020 overleden.

Het Fonds

In 2020 hebben de commissarissen vier keer vergaderd. In tegenstelling tot voorgaande jaren heeft het bestuur slechts twee keer op locatie vergaderd.

Begin maart was er nog geen sprake van de Covid-19 pandemie en vergaderde het bestuur voorafgaand aan het Klein Rapport op de Schippersgracht. De zomervergadering en de wintervergadering werden digitaal gehouden. De vergadering in september was een 'hybride' vergadering, waarbij een aantal commissarissen op de Schippersgracht en een aantal commissarissen digitaal aanwezig waren. Hoewel het digitaal vergaderen geen enkel probleem oplevert gaat de voorkeur uit naar een persoonlijke ontmoeting op de Schippersgracht.

Als gevolg van de pandemie en de daarmee samenhangende maatregelen was het niet mogelijk in juni het gebruikelijke jaardiner met de honorair commissarissen te organiseren. De honorair commissarissen kregen, in plaats van een uitnodiging voor het diner, een door het fonds gesubsidieerd boek samen met het bestuursverslag 2019 opgestuurd. Ook was er de mogelijkheid om op de avond van het oorspronkelijk geplande diner digitaal met de commissarissen van gedachte te wisselen.

In september, tijdens een korte tijd van versoepeling van de Covid-19 maatregelen werd een diner georganiseerd ter gelegenheid van het afscheid van oud-voorzitter de heer Visser en de commissarissen mevrouw Van Eijck van Heslinga en de heer Wolters. Tijdens het diner refereerde de heer Visser aan de lange historie van het fonds en

de ontstane samenwerking met de andere maritieme fondsen vanaf het eind van de vorige eeuw. De speech van de heer Visser inspireerde honorair commissaris Van Eijck van Helsinga om de geschiedenis van maritieme fondsen te beschrijven op basis van gesprekken met oud-voorzitters en de notulen van vergaderingen van de voorzitters. In 2021 is deze notitie gereed. De heer Visser is benoemd tot honorair commissaris, als blijk van waardering voor zijn inzet voor het Vaderlandsch Fonds.

Samenwerkende Maritieme Fondsen

De voorzitters van de Samenwerkende Maritieme Fondsen (SMF) hebben in 2020 tweemaal vergaderd onder voorzitterschap van mevrouw Van Eijck van Helsinga, voorzitter van de Directie der Oosterse Handel en Reederijen. Beide vergaderingen werden digitaal gehouden. Door de verregaande digitalisering binnen de SMF was dit geen enkel probleem.

De in maart 2020 geplande bijeenkomst met alle bestuursleden van de maritieme fondsen werd uiteindelijk op het allerlaatste moment afgezegd als gevolg van de pandemie die vanaf medio maart ook Nederland bereikte. Het streven is om najaar 2021 deze bijeenkomst alsnog te laten plaatsvinden. In 2020 is de Vereniging de Prins Hendrik Stichting onder voorzitterschap van de heer Lammerds een stichting geworden en gaat verder als De Prins Hendrik Stichting sedert 1874. De samenwerking met de ambtelijk secretaris van de SMF en van het Vaderlandsch Fonds wordt de komende jaren voortgezet op de ingeslagen weg.

VOK

De relatie met de Vereniging Oud Kwekelingen (VOK) werd in 2020 gevierd met het traditionele Klein Rapport, aansluitend aan de voorjaarsvergadering op 1 maart 2020. Het bestuur van de VOK werd uitgenodigd voor een rondleiding in het Kromhoutmuseum met aansluitend een hapje en een drankje.

De jaarlijkse VOK reünie in december kwam als gevolg van de pandemie te vervallen. De jaarlijkse kranslegging bij het monument voor de in WO II omgekomen oud-kwekelingen, vond volgens traditie maar zonder vertegenwoordiging van het VOK bestuur en het Vaderlandsch Fonds op 19 december plaats.

Vermogen

Het vermogen van het Vaderlandsch Fonds heeft zich in 2020 positief ontwikkeld en bedroeg per ultimo 2020 €17.851.900. Het vermogen is daarmee verder boven het voor inflatie gecorrigeerde stamvermogen uitgegroeid (per ultimo 2020 bedroeg deze €14.167.815). Het vermogen is derhalve sinds 2005 meer dan de inflatie gestegen en heeft daarnaast de onttrekkingen voor subsidies kunnen compenseren waardoor de continuïteit in het realiseren van de vermogens- en inkomstendoelstellingen van de afgelopen jaren kon worden geborgd. Het beleggingsresultaat over 2020 kwam uit op €1.377.059, dit is een rendement van 8,4%.

De verhouding aandelen versus vastrentend was gedurende het jaar rond 65% versus 35% (gematigd offensief profiel) waarbij dient te worden opgemerkt dat er, gezien de aanhoudend lage kapitaalmarktrente, in de categorie vastrentend meer cash aangehouden wordt en minder obligaties.

Het belegd vermogen is ondergebracht bij Insinger Gilissen (€10,4 miljoen actief beleggingsbeleid) en ABNAMRO (€6,4 miljoen passief beleggingsbeleid) en ING (€1,0 miljoen passief beleggingsbeleid). De portefeuille bij Insinger Gilissen wordt bancair ondersteund door een senior vermogensbeheerder. Het passief beheerde deel van de portefeuille wordt aangestuurd door de thesauriers. De helft van deze passieve portefeuille wordt in liquiditeiten aangehouden en de andere helft in twee breed gespreide aandelenindexfondsen (Northern Trust World & Europe).

Gezien de maatschappelijke positie van het Vaderlandsch Fonds hebben de thesauriers in overleg met de bankiers van InsingherGilissen een voorstel uitgewerkt en in 2020 geïmplementeerd om de beleggingen een meer duurzaam karakter te geven. Deze aanpassing in de aandelenportefeuille werd medio maart geëffectueerd toen de aandelenbeurzen wereldwijd op een relatief dieptepunt waren beland vanwege de coronacrisis. Doordat juist deze meer Amerikaanse dollar georiënteerde en duurzame aandelen in het algemeen een sterker herstel doormaakten dan de reguliere aandelen in het verdere verloop van 2020, kan worden gesproken van een extra gegeneerd rendement op de portefeuille in vergelijk met de algemene aandelentrend over dit jaar.

Door dit krachtige herstel op de aandelenportefeuille is €800.000 aan aandelen verkocht in het laatste kwartaal van 2020 en omgezet in contanten, een en ander om het risicoprofiel in balans te houden. Over de spaargelden boven €250.000 respectievelijk €100.000 wordt door de banken een negatief rentepercentage van 0,5% op jaarbasis in rekening gebracht. Om het initiële effect van de negatieve rente op positieve kasposities te minimaliseren is er tevens €1.000.000 van de tegoeden op de rekening van ABNAMRO overgezet naar een spaarrekening van de ING-bank.

Ten slotte kan worden opgemerkt dat er het voornemen is om samen met InsingherGilissen in 2021 een nieuwe ALM (Asset Liability Management) studie te laten uitvoeren: de laatste studie is uitgevoerd in 2017 en sindsdien zijn er 3 nieuwe bestuursleden (waaronder de voorzitter) en waarbij de huidige financiële markten aanleiding geven om goed voorbereid te zijn op alle mogelijke scenario's.

Uitgavenbeleid 2020

De Commissarissen besloten om op basis van het uitgavenbeleid voor 2019 in 2020 wederom ongeveer 2% van het belegd vermogen aan subsidies toe te kennen, waarbij ongeveer 1/3 bestemd is voor de portefeuille maritieme historie en 2/3 voor de

portefeuille onderwijs. Ingegeven door het feit dat de pandemie de culturele-maritieme sector hard trof heeft het Vaderlandsch Fonds het voortouw genomen om in 2020 naast het voorgenomen bestedingsbeleid extra ruimhartig te zijn door ca €200.000 vrij te maken uit de zogenaamde bestedingsreserve en deze aan te wenden voor een extra corona gerelateerde subsidiëronde.

Binnen de SMF hebben drie andere fondsen dit voorbeeld gevolgd, waardoor de maritieme fondsen zomer 2020 ca €350.000 extra subsidie aan corona gerelateerde projecten hebben toegekend.

Uiteindelijk werd in 2020 €794.235 aan subsidies toegekend. Naast de subsidies kende het fonds in 2020 de uitgavenposten 'organisatiekosten' van €42.000,- betreffende de kosten van het secretariaat, de accountant alsmede huisvestingskosten voor het pand aan de Schippersgracht.

Een deel van de kosten voor het secretariaat wordt gedeeld met de andere maritieme fondsen omdat een belangrijk deel van de werkzaamheden van de secretaris de gezamenlijke maritieme fondsen betreffen.

Overige

In 2020 heeft het fonds voldaan aan de voorwaarde voor Goed Bestuur richtlijnen voor Good Governance opgesteld door brancheorganisatie Vereniging van Fondsen in Nederland (FIN). Een van de voorwaarden voor het verkrijgen van de goedkeuring is een jaarlijkse zelfevaluatie en een jaarlijks bijgewerkt overzicht van nevenfuncties van de Commissarissen.

De zelfevaluatie werd in het najaar besproken. De Commissarissen geven er echter de voorkeur aan om eens per (twee-)jaar een brainstorm meeting met elkaar te houden waar zowel inhoudelijk als organisatorische zaken aan de orde kunnen komen.

Penningmeesteroverleg

In 2020 hebben de penningmeesters tweemaal overlegd. In april was er overleg over de eerste gevolgen van de pandemie zowel voor de vermogensontwikkeling als voor de maritieme (cultuur-)sector. Omdat er in het voorjaar nog weinig te zeggen was over de gevolgen voor de vermogensontwikkeling was men het er unaniem over eens dat de beleggingsstrategieën van de fondsen voorlopig niet ingrijpend gewijzigd zouden worden. Dat de maritieme (cultuur-) sector het zwaar zou krijgen was direct duidelijk. Er werd daarom voorgesteld in 2020 een meer dan ruimhartig subsidiebeleid te voeren. Dit resulteerde in de zomer tot een zogenaamde extra subsidieronde.

In het najaar hebben de penningmeesters nogmaals overlegd. Ondanks de mondiale crises hebben de vermogens zich goed ontwikkeld, ingegeven door een herstel op de financiële markten. De rendementen zullen echter naar verwachting de komende jaren meer onder druk komen door de voortdurende lage rente en de huidige negatieve rente op cash posities.

Locatie Schippersgracht

Op de Schippersgracht 9 bevindt zich het secretariaat van het fonds, alsmede het secretariaat van de Samenwerkende Maritieme Fondsen (SMF). Ook de secretariaten van de vier overige fondsen van de SMF (Stichting Directie der Oostersche Handel en Reederijen, Admiraal van Kinsbergenfonds, de Prins Hendrik Stichting en het Ondersteuningsfonds NISS) zijn op de Schippersgracht 9 gevestigd. Behalve voor de vergaderingen van het Vaderlandsch Fonds wordt de Schippersgracht ook gebruikt voor tal van andere maritieme overleggen van de SMF. In 2020 waren er slechts enkele kleine bijeenkomsten op de Schippersgracht. Schippersgracht 9 maakt deel uit van de VVE Schippersgracht 8-9. In 2020 is er eenmaal met de leden van de VVE bijeengekomen. De samenwerking verloopt heel plezierig.

Corona gesubsidieerde aanvragen

In de zomer 2020 nam het Vaderlandsch Fonds het initiatief tot een speciale coronasubsidieronde. Door maatregelen ter bestrijding van het virus (maandenlange sluiting van musea, 1,5 meter afstand houden, wegvallen van bezoekerskomsten) werden veel non-profit organisaties, waaronder ook maritieme instellingen en organisaties, hard geraakt.

De maritieme fondsen deden een handreiking in de vorm van een maximale subsidie van €25.000 per organisatie voor projecten die direct voortkwamen uit de nieuwe situatie. Dit betekende dat er aanvragen kwamen voor een bredere inzet van digitale instrumenten in velerlei toepassingen, het aanpassen van museumzalen als ook voor het afnemen van interviews met zeelieden om de impact van Covid-19 op hun werk en leven vast te leggen.

Hoewel restauratie van varend erfgoed buiten de doelstelling van de fondsen valt, vroegen en kregen twee belangenorganisaties steun voor het opstellen van een beleidsplan, waarmee de sector structureel overheidssubsidie kan aanvragen.

Door uitstekende samenwerking van de adviseurs van de vier deelnemende maritieme fondsen en het secretariaat was het mogelijk om binnen drie maanden twintig subsidieaanvragen toe te kennen.

Onderwijs en Wetenschap

Zeekadetten Korps Nederland en Nederland Maritiem Land deden beiden een beroep op het Vaderlandsch Fonds om hun profilering onder de doelgroep te versterken. Het werven van jongeren voor de maritieme sector vereist een nieuwe, modernere aanpak. Eén van de voorwaardes voor het verstrekken van subsidie was dat de organisaties waar mogelijk gezamenlijk zouden optrekken vanwege de overlap in

doelstelling en doelgroep. Dit heeft geleid tot een duidelijk nauwere samenwerking tussen beide organisaties.

Vanwege de Corona-maatregelen is er in 2020 geen inschrijvingsronde gehouden voor kandidaatstelling voor de Maritime Designer Award. Ook het Maritime Awards Gala zelf, waar deze prijs samen met nog 4 andere maritieme prijzen altijd werd uitgereikt, werd om dezelfde rede in 2020 afgelast. Voor 2021 is het de bedoeling dat deze prijs wel weer zal worden uitgereikt tijdens het Maritime Awards Gala.

Op de valreep van 2020 deed de Maritieme Academie Harlingen een beroep op het fonds voor de aanschaf van een zogenaamde 'valboot', die kon voldoen aan de voor de training geldende certificeringseisen.

Maritieme Historie

Dit jaar is een grote variëteit aan projecten gehonoreerd. Naast subsidies voor publicaties en tentoonstellingen, heeft het Vaderlandsch Fonds verschillende multimedia- en digitaliseringsprojecten ondersteund. De ontwikkeling van een database over de Amsterdamse en Rotterdamse verzekeringsmarkten (1400-c.1870) is daar een goed voorbeeld van.

Stichting Leerstoel Leiden heeft een aanvraag ingediend voor de aanstelling van twee promovendi die zich gaan bezighouden met een onderzoek naar Nederlandse scheepvaart, milieu en klimaat (1621-1939). Dit onderzoek over scheepvaart, voedsel en quarantaine in historisch perspectief is interdisciplinair van aard, en slaat een brug tussen maritieme geschiedenis, klimaatgeschiedenis en milieugeschiedenis. Het raakt aan actuele en gevoelige maatschappelijke thema's die naar verwachting in de komende jaren nog urgenter zullen worden. Het slaat een brug tussen maritieme geschiedenis, sociale geschiedenis, medische geschiedenis en het relatief nieuwe vakgebied

environmental history, de geschiedenis van klimaat en (leeft)milieu. De aanvraag past binnen de nationale maritieme onderzoeksagenda, die de Leerstoel Zeegeschiedenis (Universiteit Leiden) in samenwerking met Het Scheepvaartmuseum Amsterdam en Maritiem Museum Rotterdam en de SMF heeft ontwikkeld. Het Vaderlandsch Fonds zal dit project de komende vier jaar subsidiëren en draagt totaal €305.000 bij.

Verder deed de Enkhuizer Zeevaartschool een beroep op het fonds voor de restauratie van het dek van Kaaije. Het Vaderlandsch Fonds besloot om €10.000 bij te dragen.

Scouting

Jaarlijks komen er talloze verzoeken van kleine scouting verenigingen voor uiteenlopende projecten. In 2020 zijn de laatste aanvragen van individuele scouting verenigingen in behandeling genomen. In 2021 zal in overleg met Scouting Nederland worden bepaald op welke wijze de maritieme fondsen gestructureerd de scouts kunnen steunen.

Kunstcollectie

Het museum beheert van de kunstcollectie van het fonds berust bij Het Scheepvaartmuseum. Jaarlijks controleert de Audit Commissie Collectiebeheer van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum hoe het museum de (internationaal) geldende normen voor zulk beheer toepast.

In 2020 heeft honorair-commissaris Mevrouw Van Eijck van Heslinga namens het Vaderlandsch Fonds deelgenomen aan deze audit, die opnieuw bevestigde dat de collectie bij het museum in professionele handen is.

De staf van Het Scheepvaartmuseum is tevens gevraagd te adviseren over een verantwoordte bestrijding van ongewenste kristalvorming die op het scheepmodel op de Schippersgracht is aangetroffen. De uitkomst van het onderzoek wordt in 2021 verwacht.

Het bestuur van het Vaderlandsch Fonds kijkt terug op een bijzonder jaar waarbij getracht is een extra inspanning te verrichten door meer financiële middelen ter beschikking te stellen passend binnen de doelstelling van het fonds.

Amsterdam, juni 2021

~

R.A. Boogaard, *voorzitter*

Dr. A.M. Van Dissel

Dr. E.M. Jacobs

M. T. Tegelberg CDR bd

Prof. Ir. J.J. Hopman

Mr. A.M. van der Laan, *thesaurier*

F. Laumans, *thesaurier*

Drs A.N. Schneemann, *secretaris*

Balans per 31 december 2020

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA

	31 december 2020	31 december 2019
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	188.000	148.000
Inventaris	1.210	1.897
	189.210	149.897
<i>Financiële vaste activa</i>		
Overige effecten	13.477.763	12.892.139
	13.477.763	12.892.139
Wolttende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Belastingen	26.395	21.193
Overige vorderingen	2.245	2.140
Overlopende activa	-	322
	28.640	23.655
<i>Liquide middelen</i>		
	4.156.287	3.794.556
Totaal activazijde	<u>17.851.900</u>	<u>16.860.247</u>

Balans per 31 december 2020

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA

	31 december 2020	31 december 2019
	€	€
PASSIVA		
Vermogen		
Stichtingskapitaal	14.167.815	13.985.997
Bestedingsreserve	2.733.802	2.387.455
Herwaarderingsreserve	111.000	71.000
	17.012.617	16.444.452
Voorzieningen		
Groot onderhoud gebouw	-	43.939
	-	43.939
Langlopende schulden		
Toegezegde subsidies	300.750	74.000
	300.750	74.000
Kortlopende schulden		
Handelscrediteuren	22	-
Toegezegde subsidies	529.514	289.668
Overlopende passiva	8.997	8.188
	538.533	297.856
Totaal passivazijde	<u>17.851.900</u>	<u>16.860.247</u>

	2020	2019
	€	€
Resultaat beleggingen	1.377.059	2.219.164
Kosten beleggingen	55.958	43.543
Saldo	1.321.101	2.175.621
Baten	1.321.480	2.176.190
Rentebaten	379	569
Baten	1.321.480	2.176.190
Afschrijvingen materiële vaste activa	687	675
Huisvestingskosten	-38.607	7.358
Subsidies en contributies	789.235	222.900
Organisatiekosten	42.000	28.917
Lasten	793.315	259.850
Bijzondere baten	-	20.185
Som der bijzondere baten en lasten	-	20.185
Resultaat	528.165	1.936.525

	2020	Toegekende subsidies	Toegekende subsidies
	€	€	€
2020			
Johan de Wit	2.800		
Maritieme Academie Harlingen	14.000		
HSM	14.000		
De Wilde Vaart	2.722		
Stichting Zuiderzeemuseum	6.720		
Stichting Museum In 't Houten Huis	13.552		
Vereeniging Binnenvaart	422		
Kon NIOZ	8.400		
Ned stoom museum	6.720		
Sig Stoomsleepboot Noordzee	9.800		
Nat Baggermuseum	8.400		
BBZ	12.798		
Stichting Eries Scheepsmuseum	9.655		
Stichting Zeesleepboot Holland	12.012		
Sig Zeilvogger de Balder	13.830		
Maritiem Museum Rotterdam	14.000		
Stichting Federatie Varend Erfgoed	14.000		
Zeeuws Maritiem MuZeeum	12.264		
Maritiem Museum Rotterdam	13.650		
Sig exp Nationaal Redding Museum	5.600		
BBZ-2	9.500		
Stichting Nederlands Stoommuseum	5.000		
Reddingsstation Wijdens	6.000		
NVKK	2.500		
Zeeuws Maritiem Museum	10.000		
Sig Verborgten Stad- Dordise Bagger	5.000		
Marisdata	20.000		
Stichting Zuiderzee Museum		1.500	
Van Vliasingen		1.000	
STG W. Froude		1.500	
Scouting Triton		1.000	
Scouting baron van Pallandt		1.000	
Scouting Sherop		1.000	
Scouting Caspar di Robles		1.000	
Sig Veteranen Inst.		2.500	
Podcast Amsterdam op STOOM		10.000	
Amsterdam Museum		7.500	
Atlas of Mutual Heritage		7.500	
Atlas van de Trekvarten		1.750	
Inschoten Vereeniging		1.000	
Sterke Yerke		5.000	
KHMW		4.500	
Stedelijk Museum Alkmaar		10.000	
Sig Ervitu		10.000	
Laestvoel Leiden		305.000	
Enkhuizer Zeevaartschool		4.640	
Sig Jloperer, Nappoleon van de Stoom		3.000	
VU/ Risky Business		10.000	
NTR Hart van Nederland		10.000	
ZKKNL		15.000	
Mar Academie Harlingen Valboot		114.000	
Gespierde Zielen		1.000	
Enkhuizer Zeevaartschool dek Kaatje		10.000	
Museum Kromhout		500	

Schippersgracht 9 1011 TS Amsterdam
secretariaat@vaderlandschfonds.nl
www.vaderlandschfonds.nl